Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. – Т. 49. – С. 137-152
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.137-152

Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2024. – Volume. 49. – pp. 137-152
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.137-152

УДК 327(477+498):[378.4(477.85).093.5:908(498)

Любов Мельничук[1]

Діяльність Центру румунських студій в контексті гуманітарної політики України

Співпраця держав, навчальних закладів та окремих людей відіграє провідну роль в процесі європейської інтеграції. Україна – незалежна країна Європи, котра прагне до розвитку різнобічних відносин добросусідства з Румунією як на двосторонньому рівні, так і в рамках міжнародних та регіональних структур. Інтерес до послідовної підтримки та висхідного розвитку українсько-румунського діалогу засвідчується невичерпними історичними, культурними та духовними зв'язками. Схожість стратегічних орієнтирів двох держав складає підґрунтя для розбудови і зміцнення співпраці між Україною та Румунією.

Авторка статті проаналізувала та висвітлила роботу Центру румунських студій (ЦРС) при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича як наукової організації, яка об'єднує науковців різних галузей, а саме: фахівців з міжнародних відносин, політологів, істориків, філософів, юристів, етнологів, економістів, які цікавляться румунською проблематикою, україно-румунськими та румуно-українськими стосунками з метою наукового, інформаційного обміну та координації дій науковців у цій сфері. ЦРС створено рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету як його структурний науковий підрозділ.

Зазначено, що для виконання своїх завдань Центр може взаємодіяти з іншими центрами та організаціями зі спільними цілями та завданнями, підтримувати міжнародні контакти та зв'язки, ініціювати укладання відповідних угод, а також брати участь у здійсненні заходів, що не суперечать міжнародним зобов'язанням України, чинному законодавству та Статуту ЧНУ. Підкреслено, що головною метою Центру румунських студій є дослідження румунської тематики, зокрема, політики, історії, культури, вивчення україно-румунських та румуно-українських історичних та культурних відносин, а також особливостей сучасної зовнішньої політики Румунії. У цьому контексті передбачається розвиток наукових зв'язків між українськими та зарубіжними науковцями, які займаються окресленою проблематикою.

Ключові слова: Україна, Центр румунських студій (ЦРС), Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, інтеграція до Європейського Союзу, Румунія.

Liubov Melnychuk[1]

The Center for Romanian Studies' Activities in Context of Ukraine's Humanitarian Policy

The cooperation between countries, educational institutions and people in particular plays a pivotal role in the European integration process. Ukraine is an independent European country which seeks to develop diverse relations of good neighborhood with Romania both bilaterally and in the framework of international and regional structures. The interest to the consistent support and upward development of the Ukrainian-Romanian dialogue is strengthened by the endless historical, cultural and spiritual ties between these two countries. The similarity of their strategic guidelines serves as a basis for the development and strengthening of cooperation between Ukraine and Romania.

The author of the article analyzed and highlighted the work of the Center for Romanian Studies (the CRS) at Yurii Fedkovych Chernivtsi National University as a scientific organization that

[1] Кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна.
Candidate of Political Science, Associate Professor of the Department of International Relations and Public Communications, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.
E-mail: l.melnychuk@chnu.edu.ua, http://orcid.org/0000-0002-6380-5610.

© 2024 Liubov Melnychuk. Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (CC BY 4.0).

consolidates the scientists of different fields, namely, the specialists in international relations, political scientists, historians, philosophers, lawyers, anthropologists, economists interested in Romanian issues, Romanian-Ukrainian and Romanian-Ukrainian relations with the purpose of research, information exchange and coordination of researchers in this field. The CRS is created by the decision of the Scientific Council of Chernivtsi National University as its scientific structural unit.

To perform its objectives the Centre can interact with other centers and organizations with common goals and maintain international contacts and ties, initiate the signing of agreements, and participate in the activities that do not contradict the international obligations of Ukraine and current legislation and the Charter of Yurii Fedkovych Chernivtsi National University. The main purpose of the Center for Romanian Studies is the research of the Romanian subject, including politics, history, culture, Ukrainian-Romanian and Romanian-Ukrainian historical and cultural relations, and features of the current foreign policy of Romania. In this context it provides the development of scientific contacts between Ukrainian and foreign scientists engaged with the outlined issues.

Keywords: Ukraine, the Center for Romanian Studies (CRS), Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, European integration, Romania.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сьогодні транскордонне співробітництво є одним із ключових чинників регіональної політики інтеграції та займає важливе місце у системі взаємин між країнами, що мають спільні кордони. Його розвиток особливо актуальний для України, враховуючи її євроінтеграційні прагнення та пошуки шляхів для геостратегічного, економічного, політичного та культурного розвитку. Неабияке місце у формуванні транскордонного співробітництва займають суспільні і наукові дискусії. Так, враховуючи близьке географічне розміщення та історичні особливості особливу роль у становленні двосторонніх відносин, а також у транскордонній співпраці, між Україною та Румунією відіграє наукова та соціальна комунікація.

Зауважимо, що культурні та інформаційні зв'язки, міжрегіональні контакти на наукових майданчиках здійснюють позитивний вплив на активізацію регіональної співпраці. Тому пошук та застосування ефективних механізмів політики в гуманітарній сфері може сприяти не тільки формуванню позитивного іміджу регіону, зростанню його економічної та інвестиційної привабливості, а й результативній реалізації транскордонного співробітництва.

Джерельна база дослідження. Основу джерельної бази дослідження складають головним чином матеріали Центру румунських студій, теоретичні доробки українських та зарубіжних вчених щодо концептуальних засад регіонального співробітництва.

Мета статті полягає в дослідженні та аналізі діяльності Центру румунських студій (ЦРС) при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича як наукової організації, яка об'єднує науковців різних галузей, котрі займаються румунською проблематикою. Визначена мета зумовила постановку і вирішення таких **завдань** як: виокремлення сфер діяльності центру, вивчення та аналіз проведених заходів, розроблення перспективного плану подальших дій та реалізації поставлених завдань в час російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу.

Перегортаючи сторінки історії Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича можна зустріти чимало символічних дат та подій. Однією з таких подій є відкриття *Центру румунських студій (ЦРС)* на факультеті історії, політології та міжнародних відносин. З огляду на 10-ту річницю євроінтеграційного вектору зовнішньої політики України в 2025 році досить символічною видається 10-та річниця заснування ЦРС. Важливо усвідомлювати, що діяльність Центру виходить далеко за рамки наукової діяльності, установа є важливим засобом впровадження іміджевої стратегії як університету так і України, медіатором крос-культурної комунікації, який тісніше пов'язує громадян України, Румунії та Республіки Молдова задля ефективної та плідної співпраці як у науковій, інформаційній, безпековій та культурній сферах[2].

ЦРС є науковою організацією, яка об'єднує науковців різних галузей, які цікавляться румунською проблематикою та україно-румунськими відносинами з метою наукового та інформацій-

[2] Мельничук Л., Богатирець В., Зорій Я. (2020). Thematic Priorities For Sustainable Development of Ukraine-Romania Cross-Border Cooperation (The Case Study of Chernivtsi Region). *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці. Т. 41. С. 215.

ного обміну. Центр взаємодіє з іншими центрами та організаціями зі спільними цілями та завданнями, підтримує міжнародні контакти та зв'язки, ініціює укладання відповідних угод, а також проводить різноманітні наукові заходів[3].

Ідею відкриття підтримали завідувач кафедри міжнародних відносин *Юрій Макар*, декан факультету історії, політології та міжнародних відносин *Олександр Добржанський*, проректорка з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу *Тамара Марусик* та тодішній ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *Степан Мельничук*. Відкриття Центру відбулося у присутності депутата Верховної Ради України *Григорія Тіміша* і сенатора Парламенту Румунії *Віорела Баді*. Допомогу у відкритті Центру надали місцеві органи влади та Генеральне консульство Румунії в Чернівцях.

Спільними зусиллями з Інститутом демократизації та розвитку та її керівником *Дмитром Сав'юком*, Генеральним консульство Румунії у м. Чернівці *Елеонорою Молдован*, науковцями *Богатирець Валентиною, Олегом Козачуком, Анастасією Гавюк, Андрієм Гев'юком,* Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» та її керівником *Сергієм Гакманом,* директором Медіа Центру БукПресс *Маріном Германом*, Асоціацією «Європейські Конвергенції» та її президентом *Сержіу Даном,* Асоціацією «Євроцентрика» та її очільником *Лівіу Янку,* журналістом та політологом *Георгієм Боднарашем*, за підтримки тодішнього депутата Верховної Ради України *Григорія Тіміша*, доцента кафедри міжнародних відносин, заступника голови Чернівецької обласної державної адміністрації *Михайла Павлюка* та *Управління молоді та спорту Чернівецької обласної державної адміністрації* вдалося провести значну кількість заходів спрямованих на налагодження дружніх взаємовідносин з сусідніми державами.

Відкриття Центру румунських студій, 7 травня 2015 р.

Незмінними помічниками на шляху взаєморозуміння стали перекладачі, котрі допомагали вести конструктивний діалог та дискусію. Такими комунікаторами стали *Сергій Гакман, Марін Герман, Валентина Богатирець, Мар'яна Пілігач* та *Василь Барбуца*.

Науково-дослідницька діяльність ЦРС

Починаючи з травня 2015 р. у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича щорічно проходить міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір». Окрім, безпосередньо кафедри міжнародних відносин та Центру румунських студій, потужну підтримку в організації заходу надавали Генеральне консульство Румунії в Чернівцях та Інститут демократизації та розвитку, Асоціація «Європейські Конвергенції», Благодійний фонд «Суспільні ресурси та ініціативи», Медіа партнер «Медіа Центр БукПресс», Асоціація «Євроцентрика»[4].

Протягом 9 років конференція трансформовувалась, розширялась, збільшувалась кількість та географія її учасників. Тепер, крім доповідачів та слухачів з України, Румунії та Молдови до заходу долучились колеги з Польщі, що в чергове доводить: все різноманіття глобальних проблем інтегрується на регіональному рівні, враховуючи особливості нашого регіону.

Варто окремо зупинитись на тематичних напрямках, за якими працюють учасники конференції. Традиційно присутня секція «*Безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори».* Безперечно, актуальність доповідей, дискусій важко переоцінити. Протягом п'яти

[3] Melnychuk L. (2015) Center for Romanian Studies as Another Step towards the New Ukrainian-Romanian Relations. *Eurolimes. Journal of the Institute for Euroregional Studies «Jean Monnet» European Centre of Excellence*. Volume 19. University of Oradea. P. 254.
[4] Ibid. P. 253-255.

років, обговорювались причини та хід російської агресії в Україні; проблеми національної безпеки України та захисту національних інтересів як важливого чинника відродження української нації; проблеми національної безпеки Румунії та Молдови; безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори; українсько-румунські відносини у сфері безпеки; Придністров'я як фактор впливу на Республіку Молдова та Україну; енергетична політика ЄС у Чорноморському регіоні; зміни у зовнішній політиці Румунії та її позиція стосовно агресії Російської Федерації в Україні; просування демократії у Східній Європі в умовах ідеологічної реакції Російської Федерації; роль Румунії в Чорноморському регіоні; сучасні загрози інформаційній безпеці в трикутнику Україна-Румунія-Молдова та інші.

Також традиційною є секція «*Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів*», де учасники дебатували, серед іншого, з таких нагальних тем як: вивчення історії та політичного розвитку Румунії в ЧНУ; ініціативи депутатського корпусу Чернівецької обласної ради у період політичної кризи 2013-2014 рр.; прикордонні регіони України та Румунії: реалії розвитку й перспективи транскордонного співробітництва; політико-адміністративний напрям оптимізації інституціональної системи регулювання міграційної політики; політико-правові аспекти реалізації реформ в Україні на прикладі Чернівецької області; українсько-молдовсько-румунські Єврорегіони; поглиблення транскордонної співпраці у контексті участі Чернівецької області у конкурсному відборі у рамках Спільної операційної програми «Румунія – Україна 2014-2020».

Доповідачі секції «*Європейська ідентичність і культурна різноманітність на східному кордоні Європейського Союзу*» зосереджували увагу на наступних проблемах: особливості формування європейської ідентичності в чернівецькій громаді; особливості поширення етнічних стереотипів в умовах культурного розмаїття Чернівецької області; поєднання політики європеїзму та проблем національної ідентичності в сучасній Румунії; румунський націоналізм на Буковині на початку XX ст.; діалог представників інститутів громадянського суспільства у ході реалізації транскордонних проектів; Буковина як контактна зона: методологічна основа для тестування ідентичностей та перцепцій в українсько-румунському прикордонні[5].

Варто зазначити, організатори намагались привнести «родзинку» в тематику роботи конференції, тому в програмах заходу в різні роки можна віднайти доповіді на секціях: «Прикордонні регіони: перспективи та реалії розвитку транскордонного співробітництва»; «Культурна дипломатія: Україна-Румунія»; «Україна-Румунія-Молдова: сторінками історії»; «Публічна та культурна дипломатія: Україна-Румунія»; «Центрально-Східна Європа: регіональний вимір та міжнародні виклики».

Разом з тим, традиційно конференція завершується роботою експертного круглого столу "*Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір*", який незмінно модерують Л. Мельничук та С. Гакман[6].

І Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір», травень 2015 року.

[5] Мельничук Л., Козачук О. (2019). Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір. V ювілейна міжнародна науково-практична конференція. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці. Т. 39. С. 221-222.

[6] Мельничук Л. Н. (2016). Діяльність Центру румунських студій: досягнення та пріоритети. Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір. *Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції.* Чернівці. С. 16-18.

Матеріали конференцій вийшли друком в чотирьох (двох подвійних) номерах наукового журналу *«Історико-політичні проблеми сучасного світу»*. Відібрані матеріали опубліковано в кількох рубриках:

- Безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори;
- Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів;
- Європейська ідентичність і культурна різноманітність на східному кордоні Європейського Союзу;
- Прикордонна співпраця та актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз і прогнозування;
- Україна-Румунія-Молдова: сторінками історії;
- Публічна та культурна дипломатія;
- Центрально-Східна Європа: регіональний вимір та міжнародні виклики.

Загалом до збірників потрапило 78 наукових праць учасників з України, Румунії, Республіки Молдова та Польщі.

Випуск збірника наукових статей присвячений відкриттю Центру румунських студій

Цьогоріч 24 травня відбулася VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір» присвяченій другій річниці від початку повномасштабного російського вторгнення в Україну. З вітальними словами виступили проректорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *Тамара Марусик*, проректор Сучавського університету імені Штефана Великого *Штефан Пурич*, заступник голови Чернівецької обласної ради *Михайло Павлюк*, заступник декана факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *Василь Карпо*, завідувач кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *Віталій Макар* та професор кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *Юрій Макар*.

У роботі конференції прийняли участь провідні та молоді науковці вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів та неурядових організацій з України, Румунії, Республіки Молдова та Нідерландів. Основні тематичні напрями роботи конференції: *Російсько-українська війна та безпека (небезпека) в світі; Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів; Інформаційний вимір російсько-української війни; Лінгвокультура та переклад як міст до комунікації з партнерами України в умовах російсько-української війни.*

VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір», травень 2024 року.

Конференція набувала особливої актуальності, адже глобальна регіоналізація стала найважливішою проблемою сучасної епохи, вона безпосередньо пов'язана з процесами універсально-загальних форм суспільного відтворення і розвитку міжнародних процесів. Все різноманіття виникаючих глобальних проблем інтегрується на регіональному рівні враховуючи особливості регіону. Формат конференції набув нової форми та став майданчиком створення в регіоні своєрідної групи толерантності, співдружності та взаємопідтримки, адже протягом двох останніх років повномасштабного вторгнення росії в України ми відчули реальну протекцію сусідніх держав, їх уряди ухвалили ряд спеціальний законів про допомогу громадянам України, згідно з якими українці отримали безпрецедентну масштабну підтримку.

Підписання угоди про співпрацю між ЦРС та Асоціацією «Європейські Конвергенції»

Зустріч директора ЦРС Любові Мельничук з віце-президентом Комісії з питань румун зарубіжжя Сенату Румунії Віорелом Бадя

Відкрита лекція Доріна Долгі, 2015 р.

Співпраця ЦРС з зарубіжними інституціями

Центру румунських студій вдалося налагодити міцну співпрацю з науковцями, науковими інституціями та громадськими організаціями Румунії та Республіки Молдова. Першою була підписана угода про співпрацю з Асоціацією «Європейські Конвергенції», м. Бухарест, Румунія (16.06. 2015 р.). Невдовзі налагодилася співпраця з Асоціацією «Євроцентрика».

31 серпня 2015 року відбулася робоча зустріч *з* сенатором, віце-президентом Комісії *з* питань румун зарубіжжя Сенату Румунії, членом парламентської делегації Румунії в Парламентській Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) Віорелом Бадя та журналістом, громадським діячем, президентом Асоціації Європейських Конвергенцій Сержіу Даном. Під час зустрічі обговорювалися питання подальшої співпраці, а також проведення наукових та культурно-просвітницьких заходів.

19 листопада 2015 року на базі Центру румунських студій читалася відкрита лекція доктора політичних наук факультету історії, міжнародних відносин, політології та інформації університету Орадя (Румунія) Доріна Долгі на тему: «Дворівнева гра та національний інтерес у зовнішній політиці» (‘Two-level game and national interest in foreign policy’).

2 грудня 2015 року відбувся науково-практичний семінар «Соціальні комунікації як важливий елемент розвитку сучасних україно-румунських відносин». Під час семінару прозвучали актуальні виступи Сержіу Дана «Україно-румунські міжособистісні відносини: шлях до порозуміння», Маріна Германа «Україно-румунський політичний діалог», Ліліани Сімонеску «Комунікаційні вміння та їхня роль у професійній діяльності» та Лівіу Янку «Оновлення та перспективи Європейської політики сусідства».

Науково-практичний семінар «Соціальні комунікації як важливий елемент розвитку сучасних україно-румунських відносин», 2015 р.

2 квітня 2016 року вперше в Центрі румунських студій відбувся меморіальний захід «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці». Організаторами заходу стали Центр румунських студій, Генеральне консульство Румунії в Чернівцях, Інститут демократизації та розвитку, а також Асоціація «Європейські Конвергенції» (м. Бухарест).

Меморіальний захід «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці», 2016 р.

Захід відвідали парламентарі, науковці, громадські діячі, голови культурних товариств, журналісти, студенти. Присутніми були поважні гості, а саме Григорій Тіміш – народний депутат України, Віорел Бадя – віце голова Комісії румунів звідусіль та сенатор парламенту Румунії, Ауреліан Міхай – сенатор парламенту Румунії, Тамара Марусик – проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Елеонора Молдован – Генеральний консул Румунії в м. Чернівці, Сергій Осадчук – Почесний консул Австрії у Чернівцях.

Під час меморіального заходу було представлено символіку цієї трагічної події – червоні підсніжники та встановлено пам'ятну табличку 75-ї річниці трагічної події в Білій Криниці.

31 березня 2017 року в Центрі румунських студій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича відбувся наступний меморіальний захід «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці». Захід відвідав парламентар Румунії Еуджен Томак.

Інформаційні листівки «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці» 2017 р. та 2018 р.

Під час меморіального заходу відбулася презентація двох двомовних (українською та румунською мовами) книг, присвячених трагічним подіям 1941 року в Білій Криниці. Представлено книгу Петра Гріора в співавторстві з іншими автора-

ми, зокрема полковника та членом румунської національної асоціації військовозобов'язаних у резерві Ніколає Ніколовичем «Книга скорботи» та книга Дмитра Кирстюка «Закривавлені підсніжники». Обидві книги написані на основі архівних даних та свідчень очевидців цих трагічних подій.

Підписання рамкової угоди про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Інститутом Міжнародних відносин Молдови, 2019 р.

Джина Пуйке, лекторка Сучавського університету імені Штефана Великого (в центрі)

31 березня 2018 року в Зеленій залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковичам відбувся міжнародний круглий стіл «Терор як засіб політики СРСР та їх політичних союзників у країнах ЦСЄ». Захід приурочений пам'яті жертв радянського тоталітаризму під час трагічних подій 1941 року в Білій Криниці[7].

25 жовтня 2019 року за сприяння Центру румунських студій відбулося підписання рамкової угода про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Інститутом Міжнародних відносин Молдови (м. Кишинів).

У кінці 2014 року в Чернівецькому національному університеті відкрито *лекторат румунської мови* при кафедрі румунської та класичної філології, у якому румунську мову викладає лектор Сучавського університету *Джина Пуйке*. Співпраця з лекторатом налагодилася також, адже разом з Джиною Пуйке вже проведено кілька міжнародних круглих столів на теми: *«Мовна та культурна інтерференція в Чернівцях та світі»* та *«Емінеску мовами світу. Переклад, критичний та академічний прийом»*.

ЦРС має неабияку підтримку з боку *Сучавського університету імені Штефана Великого.* Діяльність проректора Сучавського університету імені Штефана Великого, професора, доктора історичних наук *Штефан Пурича* тісно пов'язана з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, а зокрема з факультетом історії, політології та міжнародних відносин. Ш. Пурич приймає активну участь в організації та проведення літніх шкіл для студентів-міжнародників, сприяє діяльності Центру румунських студій та є співорганізатором конференції ««*Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір*»» Протягом тривалого періоду часу співпраця між університетами залишається міцною та плідною[8].

Штефан Пурич, проректор Сучавського університету імені Штефана Великого

[7] Мельничук Л. Н. (2019). *Центр румунських студій: досягнення та пріоритети.* Чернівці. С. 51.
[8] Там само. С. 48.

З 2015 року налагодилася тісна співпраця ЦРС та *Ясського університету імені Александра Кузи*. Протягом останніх років науковці беруть участь в конференціях та круглих столах, що організовуються університетами. Так, 9-12 грудня 2015 року делегація Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у складі: Марусик Тамари Володимирівни, Мельничук Любов Ністорівні, Богатирець Валентини Вікторівни, Зорія Ярослава Богдановича, Бурдяк Віри Іванівни та Гавюк Анастасії Танасіївна гідно представили університет на конференції «Демократизація та розвиток», що відбулася в Ясському університеті імені Александра Кузи.

Конференція «Європейський Союз: кризи та кордони XXI століття», Ясси, 2016 р. На фото зліва направо: Ярослав Зорій, Валентина Богатирець, Джордж Поеде, Тамара Марусик, Любов Мельничук, Олег Козачук

10 грудня 2015 року науковці відвідали зустріч з професором Бухарестського університету, керівником Служби зовнішньої розвідки, екс-прем'єр-міністром Парламенту Румунії та екс-міністром закордонних справ Румунії (2004-2007) Міхаєм Унгуряну на тему: «Яка ціна свободи сьогодні? Свобода особистості і громадянська відповідальність у контексті безпеки».

Особливо плідною є співпраця з науковцями Ясського університету *Джорджом Поеде, Тудором Станчіу та Еленою Вринчану.*

23-24 листопада 2017 р. в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбувся *міжнародний форум «Міжмор'я» - від інформаційного проекту до цивілізаційної реальності.* Організаторами заходу були ГО «Інститут демократизації і розвитку», Центр румунських студій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, ГО «Інститут ім. Р.Рибарського» («Instytut im. Romana Rybarskiego», Республіка Польща), ГО «Асоціація європейські конвергенції» («Asociația Convergențe Europene», Румунія), Полонійний інформаційний портал «PoloNews» та ГО «Медіа Центр БукПрес». Форум відбувається під патронатом Чернівецького міського голови О.Каспрука.

Міжнародний форум
«Міжмор'я» - від інформаційного проекту до цивілізаційної реальності

Метою форуму було створення комунікативної платформи за участю провідних політиків, науковців та експертів балто-чорноморських країн із ціллю розробки конкретних шляхів поглиблення взаємодії між країнами регіону, визначення основних факторів та загроз, що перешкоджають інтеграційним процесам, а також методики їх подолання та локалізації. На форумі присутні парламентарі, експерти, політологи, науковці, журналісти, представники громадських організацій з України, Польщі, Литви, Румунії, Республіки Молдова та Росії.

Активне обговорення проекту «Міжмор'я» починається після закінчення Першої світової війни у Польщі з приходом до влади Юзефа Пілсудського. Перш за все, вказаний геополітичний проект розглядав можливість створення конфедеративної держави, яка включала би Польщу, Україну, Білорусь, Литву, Латвію, Естонію, Молдову, Угорщину, Румунію, Югославію, Чехословаччину, а також, можливо, Фінляндію.

Визначити специфіку розуміння проекту «Міжмор'я» вдалося посилаючись на аналіз думок в експертному середовищі України, зокрема оцінивши рівень його сприйняття в українському суспільстві та перспективи подальшого розвитку. Відбулося засідання двох робочих груп: 1. Політично-економічний зміст концепції «Міжмор'я» та 2. Структура гуманітарного простору регіону «Міжмор'я». Перспективи гармонізації.

Спікерами були Тіміш Григорій, Янку Лівіу, Патей Маріуш, Скайстіс Аудріус, Ситін Олександр, Кулик Віталій, Романенко Юрій, Попеску Дорін, Рошка Людмила, Федуняк Сергій, Руссу Роман, Струтинський Владислав. Під час заходу дві доповіді прозвучали у режимі інтернет з'єднання, зокрема виступ представили Марек Жонса – депутат польського парламенту та Гінтара Скайстіс – сенатор Парламенту Литви.

Захід «Дні кіно на Буковині»

22 листопада 2018 р. Центр став співорганізатором заходу *«Дні кіно на Буковині»*. Захід організовував Медіа Центр БукПрес» на чолі з Маріном Германом. Представлено до показу фільм «Вічна любов» в рамках кінофестивалю «Центральноєвропейський кінофестиваль»[9].

2019 рік був роком головування Румунії в Раді ЄС. У зв'язку з цією визначною подією 22 березня 2019 р. відбулася міжнародна науково-практична конференція *«Європейський Союз: сучасність і майбутнє»*. Конференція проводилася під патронатом Генерального консульства Румунії у Чернівцях у співпраці з Чернівецьким національним університет імені Юрія Федьковича, Центром румунських студій, Медіа Центром БукПресс, Лекторатом румунської мови та Інститутом демократизації та розвитку. Даний захід став першим кроком на шляху співробітництва ЦРС з новопризначеним Генеральним консулом Румунії в Чернівцях *Іриною Лореданою Стенкулеску*[10].

Міжнародна науково-практична конференція «Європейський Союз: сучасність і майбутнє», 2019 р.

Беручи до уваги розширення міжнародного співробітництва, активізацію обміну досвідом, налагодження зв'язків важливе значення має вивчення діяльності міжнародних організацій. ЦРС вдалося налагодити та поглибити співпрацю з *Спеціальною моніторинговою*

[9] Мельничук Л. Н. (2019). *Центр румунських студій: досягнення та пріоритети.* Чернівці. С. 43.
[10] Там само. С. 60.

місією ОБСЄ в Україні. Представники ОБСЄ постійно відвідують заходи організовані ЦРС, а також презентують їхню діяльність. Реалізовано кілька успішних спільних проектів.

Спільні заходи з Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ в Україні.

Літня міжнародна школа «ГеоПолітика»: «Румунія – Україна – Молдова: дипломатія, стратегія безпеки, конкурентоспроможність, партнерство»

26 травня 2017 року відбулося підписання протоколу щодо проведення Літньої міжнародної школи «ГеоПолітика» на тему: «Румунія – Україна – Молдова: дипломатія, стратегія безпеки, конкурентоспроможність, партнерство» за підтримки Генерального Консульства Румунії в м. Чернівці. Протокол є тристороннім і підписаний між Чернівецьким Національним Університетом імені Юрія Федьковича, Сучавським Університетом «Штефана чел Маре» та Асоціацією Геополітики «Іон Коня».

З 14 по 19 липня 2017 року у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича проходила Міжнародна літня школа «Геополітика» Трикутник Румунія – Україна – Молдова: геополітика та стратегії безпеки. Організатори школи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Сучавський університет імені Штефана Великого, Геополітична асоціація «Іон Коня», Регіональний центр дослідження та аналізу транскордонних ризиків (Сучава), Часопис «GeoPolitica»[11].

Офіційне відкриття міжнародної літньої школи відбулося 17 липня у Зеленій залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. На відкритті з вітальним словом виступили: проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу *Тамара Марусик,* перший заступник голови Чернівецької обласної державної адміністрації *Михайло Павлюк,* Генеральний консул Румунії в м.Чернівці *Елеонора Молдован*, завідувач кафедри міжнародних відносин факультету історії, політології та міжнародних відносин *Юрій Макар.*

Учасники Літньої міжнародної школи «ГеоПолітика» на тему: «Румунія – Україна – Молдова: дипломатія, стратегія безпеки, конкурентоспроможність, партнерство» в Резиденції митрополитів Буковини і Далмації, 2017 р.

Відповідно до програми літньої школи, учасники слухали та обговорювали доповіді професорів з Румунії, Молдови та України. Викладачі та слухачі літньої

[11] Мельничук Л. Н. (2018).Транскордонне співробітництво України та Румунії: питання та пріоритети розвитку відносин (на прикладі Чернівецької області). *Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate. Румунсько-українські відносини: Історія та сучасність*. Satu Mare-București. P. 239-248.

Збірник наукових праць літньої міжнародної школи «Румунія – Україна – Молдова: дипломатія, стратегія безпеки, конкурентоспроможність, партнерство».

школи обговорювали актуальні питання безпеки, геополітики, заморожених конфліктів, геостратегічних цінностей тощо. Так, професор Чернівецького національного університету *Анатолій Круглашов* прочитав надзвичайно актуальну лекцію на тему: «Загрози регіональній безпеці як імператив співробітництва між Україною, Румунією і Молдовою», професор Державного інституту міжнародних відносин Молдови *Людмила Рошка* говорила про «Діалектичну єдність між внутрішньою та зовнішньою політикою Молдови», а професор Бухарестського університету *Василє Сіміляну* розгорнув тему: «Румунія – донор безпеки для України та Республіки Молдова». Доповідь доцента кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету *Тараса Лупула* «Критичний погляд геополітики Росії та України» активно обговорювалася учасниками, а тема «Просування розуміння у геостратегічній та міжнародній безпеці, а також у світовій політиці (досвід і досягнення Збігнєва Бжезинського)», яку представила доцент кафедри сучасних мов та перекладу Чернівецького національного університету *Валентина Богатирець*, розкрила зміст найбільш складних геополітичних проблем сучасності.

У рамках міжнародної літньої школи учасники відвідали Хотинську та Кам'янець-Подільську фортеці, взяли участь в обговоренні у форматі «кава-клуб "Геополітика"». Матеріали літньої школи надруковані в збірнику наукових праць.

Внесок ЦРС у розвиток українсько-румунських комунікацій студентів та молодих вчених

8 грудня 2015 року відбулася *І міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців "Європейський контекст україно-румунських відносин"*. У конференції прийняли участь студенти з України та Румунії. Основними тематичними напрямами роботи конференції були: румунський досвід європейської інтеграції для України; соціально-економічний аспект двосторонніх відносин; Румунія в європейському просторі; Україна та Румунія: партнери чи конкуренти?

І міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців "Європейський контекст україно-румунських відносин", 2015 р.

20 квітня 2016 року в Центрі румунських студій відбулася зустріч декана факультету історії, міжнародних відносин, політології та інформації *Іоана Хорги* та доктор політичних наук, факультету історії, міжнародних відносин, політології та інформації *університету Орадя (Румунія) Доріна Долгі* зі студентами спеціальності «Міжнародні відносини» та «Країнознавство». Під час зустрічі обговорювалися актуальні питання міжнародної безпеки, а також поява

нових можливостей для студентів після вступу держави до Європейського Союзу. Так само обговорили наступні кроки подальшої плідної співпраці щодо обміну досвідом між університетами. Результатом стало підписання між Центром румунських студій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та факультетом історії, міжнародних відносин, політичних наук та наук комунікацій Орадського університету *меморандуму про співпрацю.*

Підписання меморандуму про співпрацю, 2016 р.

11 та 12 жовтня 2016 року на базі Центру румунських студій відбулося читання циклу відкритих лекцій доктора філософії, головного редактор журналу «Геополітика» та голови Асоціації «Геополітика» імені Іоана Конеа Васіле Сіміляну (м. Бухарест, Румунія) на тему: «Особливості розвитку сучасної геополітичної ситуації в світі».

Відкрита лекція доктора філософії, головного редактора журналу "Геополітика" Васіле Сіміляну

Лекції читалися румунською мовою з перекладом на українську мову. Лекційний курс відвідали студенти факультету історії, політології та міжнародних відносин. Під час лекцій обговорювалися геополітична ситуація в світі, Європі, Азії, Чорноморському регіоні, а також ситуація на Сході України та Криму. Надзвичайно багато уваги приділялося політиці Росії на міжнародній арені, геополітичним стратегіям та інформаційним війнам[12].

2 грудня 2016 року відбулася ІІ міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців "Європейський контекст україно-румунських відносин" присвячена до Національного дня Румунії.

У роботі конференції прийняли участь студенти вищих навчальних закладів України та Румунії. Почесними гостями заходу стали Генеральний консул Румунії в м. Чернівці Елеонора Молдован, заступник декана факультету філософії і соціально-політичних наук Ясського університету імені А.І. Кузи (Румунія), віце-президент Асоціації Румунії з міжнародних відносин та європейських студій проф. Дж.Поеде, голова Асоціації Європейської конвергенції, один з важливих партнерів Центру румунських студій, Серджіу Дан (Бухарест), а також представник Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Гюнтер Гугенбергер.

ІІ міжнародна студентська науково-практична конференція "Європейський контекст україно-румунських відносин", 2016 р.

Основними тематичними напрямами роботи конференції були: румунський досвід європейської інтеграції для України; соціально-економічний аспект двохсторонніх відносин; Румунія в євро-

[12] Мельничук Л. Н. (2019). *Центр румунських студій: досягнення та пріоритети.* Чернівці. С. 63.

пейському просторі; актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів; транскордонна співпраця України та Румунії.

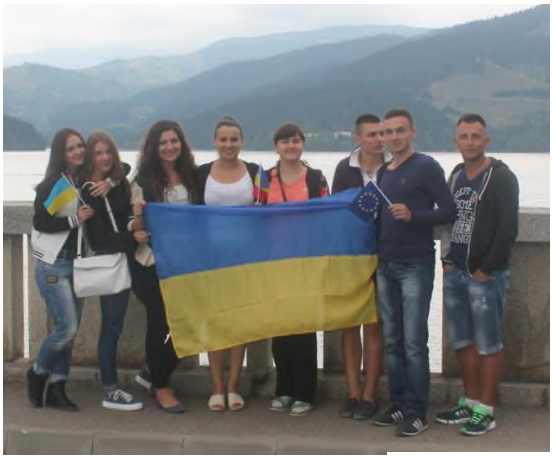
8 грудня 2017 р. та 30 листопада 2018 р. відбулися ІІІ та ІV міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців "Європейський контекст україно-румунських відносин".

IV міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців "Європейський контекст україно-румунських відносин", 2018 р.

Сучасне суспільно-політичне життя, а тим більш вивчення проблем міжнародних відносин, не є можливими без закріплення отриманих під час навчання теоретичних знань. У відповідності до цілей та завдань підготовки фахівців в галузі міжнародних відносин студенти мають можливість проходження літньої практику в Румунії. Щороку проводиться країнознавча практика в Румунії за маршрутом м. Сучава, м. Ясси, м. Констанца, м. Бухарест, м. Сіная та м. Брашов з метою ознайомлення з історією, мовою та культурою Румунії.

За період проходження практики студенти поглиблюють знання про розвиток та становлення румунського суспільства як невід'ємної частини єдиного європейського простору. Студенти відвідують музеї та пам'ятки культури Румунії.

Літня школа мови та культури

Висновки. Останніми роками актуальним питаннями для дослідників та політиків є можливості та потенційні вигоди від реалізації транскордонної співпраці. Особлива увага приділяється врахуванням інтересів спільнот, що проживають у прикордонних регіонах України та Румунії. Інструменти та механізми транскордонного співробітництва в контексті європейської інтеграції України потребують постійного перезавантаження та оновлення.

Для виконання своїх завдань Центр взаємодіє з іншими центрами та організаціями зі спільними цілями та завданнями, підтримує міжнародні контакти та зв'язки, ініціює укладання відповідних угод, а також бере участь у здійсненні заходів, що не суперечать міжнародним зобов'язанням України, чинному законодавству та Статуту ЧНУ.

В рамках своєї діяльності Центр румунських студій може координувати свою діяльність в таких ключових напрямках як *академічні програми та дослідження* (організація лекцій, семінарів, конференцій з румунської мови, літератури, культури та історії, підтримка досліджень студентів та науковців у галузі румуністики, видання наукових праць та монографій з румунської тематики), *міжкультурні ініціативи* (організація обмінів для студентів та викладачів між

українськими та румунськими університетами, програми культурного обміну, фестивалі та виставки румунської культури), *мовні програми* (курси румунської мови для різних рівнів, від початкового до професійного, мовні іспити та сертифікаційні програми), *публічна діяльність* (інформування громадськості про культуру, історію та сучасне життя України та Румунії, організація відкритих заходів, що сприяють взаєморозумінню між українською та румунською культурами, боротьба з російською пропагандою), *мережевість та співпраця* (розвиток міжнародної співпраці з університетами, дослідницькими центрами та культурними установами, що мають інтерес до румунської тематики, участь у міжнародних проектах та ініціативах), а також *залучення фінансування* для розвитку програм та досліджень. Напрямки діяльності ЦРС в залежності від конкретних потреб, а також з ураховунням стратегічних цілей та завдань Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича можуть адаптуватися.

Важливо розуміти, що окрім статутних цілей, властивих науковій організації, Центр відіграє значущу роль у розбудові позитивного іміджу як університету так держави. Адже в сучасному світі пост-правди та інформаційних воєн так важливо залишатись громадянами, які свідомо збагачують культурне надбання власної держави та регіону, не забуваючи про дружні, партнерські відносини із найближчими сусідами.

Список джерел

1. Гакман С. Європейський інструмент сусідства та Європейський інструмент сусідства та партнерства та українсько-молдовсько-румунський транскордонний проєкт діяльність. Available from: http://www.cppk.cv.ua/320.php [accessed 1.06.2024].
2. Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією. Available from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_003 [accessed 1.06.2024].
3. Захарченко В.І. (2022). Кластеризація транскордонного співробітництва в контексті євроінтеграції України. Аналітичний звіт. Одеса. 20 с.
4. Каптару В. Національний план заходів щодо інтеграції вимушених переселенців з України. Available from: http://surl.li/jqstx [accessed 1.06.2024].
5. Ковальова О. (2002). Євроінтеграційна теорія транснаціоналізму і її новітні модифікації. *Наукові записки : збірник*. Київ. Вип. 20. С. 199-209.
6. Культурно-інформаційний центр у складі Посольства України в Румунії. Available from: http://romania.- mfa.gov.ua/ua/ukraine-ro/culture [accessed 1.06.2024].
7. Мельничук Л. Н. (2016). Діяльність Центру румунських студій: досягнення та пріоритети. Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір. *Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції.* Чернівці. С. 16-18.
8. Мельничук Л. Н. (2018).Транскордонне співробітництво України та Румунії: питання та пріоритети розвитку відносин (на прикладі Чернівецької області). *Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate. Румунсько-українські відносини: Історія та сучасність*. Satu Mare-București. P. 239-248.
9. Мельничук Л. Н. (2019). *Центр румунських студій: досягнення та пріоритети*. Чернівці. 69 с.
10. Мельничук Л., Богатирець В., Зорій Я. (2020). Thematic Priorities For Sustainable Development of Ukraine-Romania Cross-Border Cooperation (The Case Study of Chernivtsi Region). *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці. Т. 41. С. 205-219.
11. Мельничук Л., Козачук О. (2019). Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір. V ювілейна міжнародна науково-практична конференція. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці. Т. 39. С. 221-222.
12. Павлюк М. (2018) Поглиблення транскордонної співпраці у контексті участі Чернівецької області у конкурсному відборі у рамках Спільної операційної програми «Румунія –Україна 2014-2020». *Історико-політичні проблеми сучасного світу:Збірник наукових статей*. Чернівці. Т. 37-38. С. 110-117.
13. Пилипенко Т. Окремі аспекти українсько-румунських відносин в сучасних умовах. Available from: http://www.forumn.kiev.ua/2009-04-83/83-08.html [accessed 1.06.2024].
14. Melnychuk L. (2015) Center for Romanian Studies as Another Step towards the New Ukrainian-Romanian Relations. *Eurolimes. Journal of the Institute for Euroregional Studies «Jean Monnet» European Centre of Excellence*. Volume 19. University of Oradea. P. 253-255.

References

1. Hakman S. Yevropeiskyi instrument susidstva ta Yevropeiskyi instrument susidstva ta partnerstva ta ukrainsko-moldovsko-rumunskyi transkordonnyi proiekt diialnist. Available from: http://www.cppk.cv.ua/320.php [accessed 1.06.2024].

2. Dohovir pro vidnosyny dobrosusidstva i spivrobitnytstva mizh Ukrainoiu ta Rumuniieiu. Available from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_003 [accessed 1.06.2024].

3. Zakharchenko V. I. (2022). Klasteryzatsiia transkordonnoho spivrobitnytstva v konteksti yevrointehratsii Ukrainy. Analitychnyi zvit. Odesa. 20 s.

4. Kaptaru V. Natsionalnyi plan zakhodiv shchodo intehratsii vymushenykh pereselentsiv z Ukra-yiny. Available from: http://surl.li/jqstx [accessed 1.06.2024].

5. Kovalova O. (2002). Yevrointehratsiina teoriia transnatsionalizmu i yii novitni modyfikatsii. Naukovi zapysky : zbirnyk. Kyiv. Vyp. 20. S. 199-209.

6. Kulturno-informatsiinyi tsentr u skladi Posolstva Ukrainy v Rumunii. Available from: http://romania.- mfa.gov.ua/ua/ukraine-ro/culture [accessed 1.06.2024].

7. Melnychuk L. N. (2016). Diialnist Tsentru rumunskykh studii: dosiahnennia ta priorytety. Suchasni tendentsii rehionalnoi spivpratsi: ukraino-rumuno-moldovskyi vymir. *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii.* Chernivtsi. S. 16-18.

8. Melnychuk L. N. (2018). Transkordonne spivrobitnytstvo Ukrainy ta Rumunii: pytannia ta priorytety rozvytku vidnosyn (na prykladi Chernivetskoi oblasti). *Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate. Rumunsko-ukrainski vidnosyny: Istoriia ta suchas-nist*. Satu Mare-București. P. 239-248.

9. Melnychuk L. N. (2019). *Tsentr rumunskykh studii: dosiahnennia ta priorytety.* Chernivtsi. 69 s.

10. Melnychuk L., Bohatyrets V., Zorii Ya. (2020). Thematic Priorities For Sustainable Development of Ukraine-Romania Cross-Border Cooperation (The Case Study of Chernivtsi Region). *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu: Zbirnyk naukovykh statei*.Chernivtsi. T. 41 S. 205-219.

11. Melnychuk L., Kozachuk O. (2019). Suchasni tendentsii rehionalnoi spivpratsi: ukra-yino-rumuno-moldovskyi vymir. V yuvileina mizhnarodna naukovo-praktychna konferen-tsiia. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu: Zbirnyk naukovykh statei*. Chernivtsi. T. 39. S. 221-222.

12. Pavliuk M. (2018). Pohlyblennia transkordonnoi spivpratsi u konteksti uchasti Chernivets-koi oblasti u konkursnomu vidbori u ramkakh Spilnoi operatsiinoi prohramy «Rumuniia – Ukraina 2014-2020». *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu:Zbirnyk naukovykh statei*. Chernivtsi. T. 37-38. S. 110-117.

13. Pylypenko T. Okremi aspekty ukrainsko-rumunskykh vidnosyn v suchasnykh umovakh. Available from: http://www.forumn.kiev.ua/2009-04-83/83-08.html [accessed 1.06.2024].

14. Melnychuk L. (2015). Center for Romanian Studies as Another Step towards the New Ukrainian-Romanian Relations. *Eurolimes. Journal of the Institute for Euroregional Studies «Jean Monnet» European Centre of Excellence*. Volume 19. University of Oradea. P. 253-255.